

Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής

Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής:
Βασικές αρχές ασφάλειας στην υπαίθρια αναψυχή

Νικόλαος Θεοδωράκης
Επίκουρος Καθηγητής Τ.Ε.Φ.Α.Α Σερρών, Α.Π.Θ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής

Βασικές αρχές ασφάλειας στην υπαίθρια
αναψυχή

Περιεχόμενα ενότητας

1. Θέματα Ασφάλειας στις Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής
2. Η έννοια της διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων κινδύνου
3. Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων στην Υπαίθρια Αναψυχή
4. Το Μοντέλο των Ατυχημάτων (Hale 1983)
5. Ανάλυση των Κινδύνων (Priest & Baillie, 1987)
6. Προβλήματα στην αντιμετώπιση των κινδύνων
7. Πρακτικές συμβουλές

Σκοποί ενότητας

- Να γίνει αναφορά στα θέματα ασφάλειας για την οργάνωση και πραγματοποίηση της υπαίθριας δράσης
- Να γίνει αναφορά στους κινδύνους και στη διαχείριση τους από τα στελέχη και τους υπευθύνους
- Να γίνει αναφορά στη θεωρία των ατυχημάτων και των κινδύνων που ενδεχομένως να τα προκαλέσουν
- Να γίνει αναφορά στη διαδικασία ανάλυσης των κινδύνων , στην αντιμετώπισή τους μέσα από πρακτικές συμβουλές

Θέματα Ασφάλειας στις Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής

- Η μέριμνα για θέματα ασφάλειας προηγούνται της οργάνωσης μίας δραστηριότητας και στοχεύει στη μείωση των πιθανοτήτων για τραυματισμούς και ατυχήματα.
- Η συμμετοχή σε υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες υψηλής πρόκλησης ή περιπέτειας συμβάλλει στην απόκτηση νέων εμπειριών, στη διαμόρφωση ισχυρού χαρακτήρα και στην ανάπτυξη αρχηγικών ικανοτήτων.
- Παρόλα, αυτά μπορεί η έκθεση των ατόμων σε δράσεις πρόκλησης ή περιπέτειας να επιφέρει και αρνητικά αποτελέσματα εάν δεν υπάρχει σωστός σχεδιασμός και οργάνωση της δράσης από τους υπευθύνους.

Θέματα Ασφάλειας στις Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής

- Τρία βασικά κριτήρια για το σχεδιασμό ασφαλών προγραμμάτων υπαίθριας αναψυχής:
 1. Η καταγραφή του ακριβούς σκοπού και η απαγόρευση πιθανόν άλλων δράσεων
 2. Η επιλογή του κατάλληλου φυσικού περιβάλλοντος ή η αποφυγή ενός προβληματικού τοπίου δράσης
 3. Η συστηματικά σχεδιασμένη και οργανωμένη δραστηριότητα

Θέματα Ασφάλειας στις Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής

- Βασικά βήματα που βοηθούν στη διαχείριση πιθανών κινδύνων σε οπουδήποτε υπαίθριο πρόγραμμα εκπαίδευσης:
 1. Προσδιορισμός της φύσης του κινδύνου
 2. Αξιολόγηση του μεγέθους του κινδύνου
 3. Ενέργειες περιορισμού του κινδύνου

Θέματα Ασφάλειας στις Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής

- Η μείωση των κινδύνων και η πρόληψη των τραυματισμών & των ατυχημάτων, στηρίζεται σε βασικούς κανόνες και προδιαγραφές που πρέπει να υπάρχουν:
 1. Η ποιότητα του προσωπικού
 2. Ο έλεγχος του περιβάλλοντος του προσωπικού
 3. Η γνώση των κινδύνων που υπάρχουν

Θέματα Ασφάλειας στις Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής

Κρίνεται απαραίτητο

Η εκπαίδευση
προσωπικού
για τη
διαχείριση
κινδύνων

Σχεδιασμός
πλάνου για τη
διαχείριση
κινδύνων

Η έννοια της διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων κινδύνου

- Στόχος του διοργανωτή κατά τη διαδικασία διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων κινδύνου στη διάρκεια της δράσης:
 1. Πριν από την έναρξη της δράσης, εξασφάλιση των απαραίτητων προϋποθέσεων ασφαλούς συμμετοχής, επιθεώρηση εξοπλισμού και της περιοχής υλοποίησης, έλεγχος των ικανοτήτων των συνοδών και των συμμετεχόντων
 2. Κατά τη διάρκεια της δράσης, κατάθεση πλάνου για την αντιμετώπιση όλων των προβλεπόμενων ή έκτακτων καταστάσεων που μπορεί να συμβούν

Η έννοια της διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων κινδύνου

3. Μετά το τέλος της δράσης, εκτίμηση και επαναπροσδιορισμός των κανόνων ασφαλείας και της συμπεριφοράς όλων όσων ενεπλάκησαν στη δράση
4. Ανεξάρτητα από την έκβαση της συγκεκριμένης δράσης, δυνατότητα συνεχούς ενημέρωσης και εκπαίδευσης των στελεχών και ανανέωσης και συντήρησης του όλου εξοπλισμού

Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων στην Υπαίθρια Αναψυχή

- **Είδη κινδύνων**

1. Κίνδυνοι από το περιβάλλον

- Κίνδυνοι λόγω της φύσης της δραστηριότητας
- Κίνδυνοι λόγω των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού
- Κίνδυνοι λόγω των χαρακτηριστικών της περιοχής
- Κίνδυνοι λόγω της μεταφοράς, της διαμονής και της διατροφής

Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων στην Υπαίθρια Αναψυχή

2. Κίνδυνοι από τον ανθρώπινο παράγοντα

- Στους συμμετέχοντες
- Στους συνοδούς / προσωπικό / οδηγούς
- Μέλη της διοίκησης της εταιρείας ή του φορέα
- **ΠΩΣ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ;**

Το Μοντέλο των Ατυχημάτων (Hale 1983)

Κίνδυνοι Περιβαλλοντικοί	+ Κίνδυνοι από τον Ανθρώπινο Παράγοντα	= Πιθανό Ατύχημα
<ul style="list-style-type: none">•Πεδίο υλοποίησης δράσης•Καιρικές συνθήκες•Εξοπλισμός•Εγκαταστάσεις	<ul style="list-style-type: none">•Εκπαίδευση συνοδών•Εμπειρία Δεξιότητες•Προσόντα συμμετεχόντων•Επικοινωνία, Υποστήριξη	
2 Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι	+ 2 ανθρώπινοι κίνδυνοι	= 4 φορές υψηλότερη πιθανότητα ατυχήματος
3 Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι	+ 3 ανθρώπινοι κίνδυνοι	= 9 φορές υψηλότερη πιθανότητα ατυχήματος

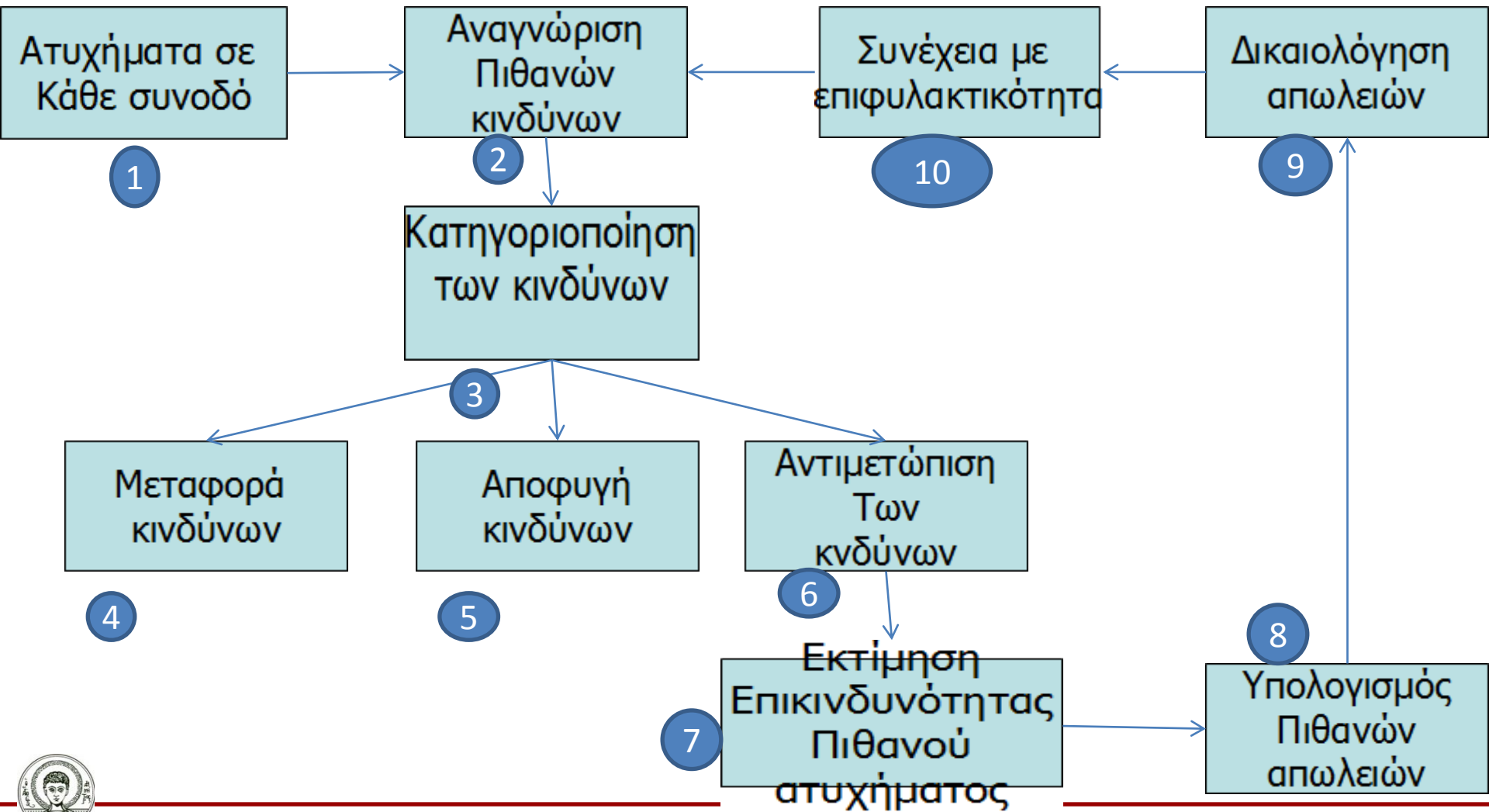

Το Μοντέλο των Ατυχημάτων (Hale 1983)

- Τα περισσότερα ατυχήματα συμβαίνουν, όταν οι δύο τύποι κινδύνων «οι ανθρώπινοι» και «οι κίνδυνοι του περιβάλλοντος» συνδυάζονται και αλληλεπιδρούν, δημιουργώντας κατάλληλες συνθήκες για «ένα δυνητικά/επερχόμενο ατύχημα».
- Το δυνητικό αυτό ατύχημα, τελικά, μπορεί είτε να συμβεί είτε να αποφευχθεί.
- Στην περίπτωση συνδυασμού ή συνύπαρξης κινδύνων, δε συμβαίνει απλά μια άθροιση αυτών των κινδύνων, αλλά συμβαίνει ένας πολλαπλασιασμός του αριθμού των πιθανών κινδύνων μεταξύ τους, συνεπώς γεωμετρική αύξηση.

Ανάλυση των Κινδύνων (Priest & Baillie, 1987)

Ανάλυση των Κινδύνων (Priest & Baillie, 1987)

- Η χρήση των δέκα βημάτων οδηγεί στην ανάλυση των πιθανοτήτων κινδύνου σε κάθε περίπτωση σε μια κατασκήνωση ή σε μια δραστηριότητα.
- Είναι δε μια διαδικασία ικανή να μειώσει την πιθανότητα να συμβεί ένα ατύχημα ή εάν συμβεί, να περιορίσει το επίπεδο των επικείμενων συνεπειών για τους συμμετέχοντες.

Προβλήματα στην αντιμετώπιση των κινδύνων

- Εμφάνιση νέων ή απρόσμενων καταστάσεων (χάραξη διαδρομής πρώτη φορά)
- Η υπέρμετρη εμπιστοσύνη των συνοδών στις ικανότητες τους (εμμονή στις αρχικές θέσεις)
- Η ελάττωση της προσοχής των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας (χαλάρωμα και παύση επαγρύπνησης)
- Η παράβλεψη των κανόνων αντιμετώπισης κινδύνων λόγω κόπωσης ή βαρεμάρας από τους συνοδούς, η δυσαρέσκεια του συνοδού να μείνει περισσότερη ώρα ακόμη και αν αυτό είναι ενάντια στην ασφάλεια της δραστηριότητας

Προβλήματα στην αντιμετώπιση των κινδύνων

- Η τάση των συμμετεχόντων , αλλά και των συνοδών, για ριψοκίνδυνες αποφάσεις της στιγμής, στηριζόμενοι στην ψυχολογία της μάζας
- Η ανικανότητα για σωστή εκτίμηση και κρίση της παρουσιαζόμενης κατάστασης
- Η δημιουργία κατάστασης «πανικού» στην ομάδα

Πρακτικές συμβουλές

- Το 80% των ατυχημάτων συμβαίνει μπροστά στα μάτια των συνοδών ή των υπευθύνων στους υπαίθριου χώρους όπου γίνεται η δράση.
- Για την αποφυγή θα πρέπει να ακολουθούνται απλές , εύκολες και πρακτικές οδηγίες:
 1. Οι συμμετέχοντες να χωρίζονται σε μικρές ομάδες, ανάλογα με τα φυσικά προσόντα για να υπάρχει εύκολος έλεγχος και για να εκτελούνται γρήγορα οι εντολές που δίδονται

Πρακτικές συμβουλές

2. Το χρησιμοποιούμενο υλικό και ο εξοπλισμός να είναι σε άριστη κατάσταση
3. Να γίνεται πάντα επιθεώρηση του ανοικτού χώρου, της κατασκήνωσης, της δασικής περιοχής πριν επιτραπεί η είσοδος στους συμμετέχοντες
4. Να γίνεται επιθεώρηση των προεπιλεγμένων διαδρομών της δράσης πριν την έναρξή της

Πρακτικές συμβουλές

5. Ο συνοδός να παραμένει πάντα κοντά στους συμμετέχοντες, αν και κάποιοι επιδιώκουν να μην ακολουθούν και να αυθαιρετούν
6. Προσοχή στα έντονα καιρικά φαινόμενα. Στις υψηλές θερμοκρασίες να αποφεύγεται η άσκοπη έκθεση στον ήλιο ενώ αντίθετα στις πολύ χαμηλές θερμοκρασίες να μην παραμένουν στο κρύο χωρίς κίνηση και κατάλληλο ρουχισμό

Βιβλιογραφία

Πηγή:

Κουθούρης, Χ. (2009). Υπαίθριες Δραστηριότητες Αναψυχής, Ακραία Αθλήματα. Εκδόσεις Χριστοδουλίδη. Θεσσαλονίκη.

Ευχαριστώ

Επεξεργασία: Παναγιώτα Μπαλάσκα

Θεσσαλονίκη, 28/02/2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

